

● **Kronikk.** Fylkessammenslåing.

Kulturens kår i et sammenslått Trøndelag

Roar Tromsdal
Førstelektor i teater ved HINT, og tidligere teaterkonsulent og fylkeskultursjef i N-T

Spørsmålet om sammenslåing av dagens Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag til ett Trøndelag er for tiden en het potet i den politiske debatten. Pågående politiske krefter i maktsterke parti arbeider for en sammenslåing; andre parti og konstellasjoner med mindre formell politisk makt mobiliserer mot. Debattens form og debattantenes maktposisjon og ståsted minner mye om de to EF-/EU-debattene som tirret den norske folkesjela for over førti og tjue år siden; The establishment mot Grasrota.

Ledende fylkespolitikere i

N-T har avvist folkeavstemning som veiviser i beslutningsprosessen; naturlig nok, meningsmålinger har jo vist at det er en utbredt skepsis til sammenslåingsgrepet ... Det er så en – nesten – får lyst til å påminne om den tyske teaterregissøren Bertolt Brechts sarkastiske kommentar til Walter Ulbricht etter at en folkeoppstand i Berlin ble slått ned 17. juni 1953: «Ville det ikke vært enklere om regjeringen oppløste folket og valgte et annet?» Men jeg temmer sarkasmelysten og lar kommentaren henge i luften.

Det finnes selvsagt gode argumenter både for og mot en sammenslåing. Her skal bare tas opp spørsmål knyttet til ett område, kultursektoren: Hvilke konsekvenser vil en fylkessammenslåing kunne få for nordtrøndersk kulturliv?

Fylkesmann Inge Ryan påminner oss i en kronikk i T-A 2. januar om at N-T fylkeskommune gjennom 40 år har gjort mye bra for å utvikle Nord-Trøndelag: Sykehus, skoler, kulturbygg og annen infrastruktur er godt utbygd, ikke minst takket være at fylkeskommunen eier NTE. Det viktigste poenget Fylkesmannen minner oss på er likevel hans påpeking av at det har utviklet seg en

Stiklestad: - Uten N-T fylkeskommune og de kulturpionerene som er nevnt ovenfor, ville Nord-Trøndelag i dag neppe hatt hverken Musikk i Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag Teater, Fylkesgalleriet i Namsos eller Stiklestad Nasjonale Kultursenter, skriver kronikøren. FOTO: JOHAN ARNT NESGÅRD

nordtrøndersk identitet siden 1804, da Trøndelag ble delt i to fordi kongen i København mente norddelen av Trøndelag ble for dårlig ivaretatt. Og Fylkesmannen spør retorisk om hvordan Nord-Trøndelag hadde sett ut i dag dersom Trøndelag ikke hadde blitt delt, og hvordan det hadde sett ut i Namdalen med Trondheim som fylkeshovedstad?

For mange er dette et viktig spørsmål – hvor vil det bli av denne nordtrønderske identiteten ved en sammenslåing av dagens Nord- og Sør-Trøndelag? Viktig ikke minst for oss som var aktive pådrivere i Nord-Trøndelag fylkeskommunes kulturetat, som fra slutten av 1970-tallet var med på å utvikle det nordtrønderske kulturlivet både gjennom økonomiske, kulturfaglige, menneskelige og planfaglige virkemidler.

May Britt Lagesen, fylkesråd for utdanning og kultur i N-T fylkeskommune, hevder i et intervju i T-A 9. januar at nordtrønderske kulturprosjekter de siste årene har fått mye mindre tilskudd fra Norsk

kulturråd enn sørtrønderske fordi kulturrådet ikke ser «sammenhengene og behovene» like godt som vi ser dem herfra. Hun har tydeligvis klokkeetro på at løsningen er å slå sammen Trøndelagsfylkene – «hvis vi får hånd om fordelingen selv», som hun sier. Logikken i resonnetet ser ut til å være: Sammenslåing av Trøndelagsfylkene vil føre til at staten vil automatisk regionalisere Norsk kulturråd slik at Trøndelag selv kan tildele tilskudd til nordtrønderske kulturprosjekt som i dag ikke når opp i konkurransen med blant andre sørtrønderske prosjekt. Men hva om det er slik at våre prosjekt ikke har nådd opp fordi de ikke er gode nok? Hvis det siste er tilfelle, bør vel løsningen heller være å sette inn gode krefter som kan styrke kvaliteten på prosjekter og søknader?

At Sør-Trøndelag også får mye større statlige overføringer over Kulturdepartementets budsjett, skyldes nok i hovedsak de mange og store kulturinstitusjonene i Trondheim – som ligger der fordi Trondheim er

en stor by i norsk sammenheng, og derfor selvsagt har og skal ha store kulturinstitusjoner som kan lage gode kulturtilbud til sin befolkning. Men befolkningen i Rørvik og Rørвик får vel ikke større tilgang til disse utmerkede institusjonenes kulturtilbud fordi om fylkene slås sammen – den geografiske avstanden reduseres vel neppe av en slik sammenslåing ...? Hva ville vi i Nord-Trøndelag ha hatt av kulturinstitusjoner i vårt befolkningsmessig spredde fylke uten en proaktiv N-T fylkeskommune med driftige politikere som Inger Lise Gjerv og Wenche Frogn Sellæg, og de kulturbyråkrater som daværende fylkeskultursjef Stein Storsul og hans initiativrike kulturfagstab som pådrivere? En re-lesning av fylkeskulturplanen som ble vedtatt av fylkestinget i 1979, viser hvor viktig en aktiv fylkeskommune var – og er – for utviklingen av en kulturell identitet (eller kulturell sjøtillit som den ble kalt i fylkeskulturplanen), og for etableringen av små, men svært viktige kulturinstitusjoner i et fylke der ingen slike fantes før 1980. Uten N-T

fylkeskommune og de kulturpionerene som er nevnt ovenfor, ville Nord-Trøndelag i dag neppe hatt hverken Musikk i Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag Teater, Fylkesgalleriet i Namsos eller Stiklestad Nasjonale Kultursenter. Ingen av de store kommunene ville ha hatt muskler til å gjøre det den gangen, og jeg tviler sterkt på om det vil være mulig selv med de kommunesammenslåinger eller andre interkommunale samarbeidskonstellasjoner som kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner drømmer om skal frelse innbyggerne i distriktene.

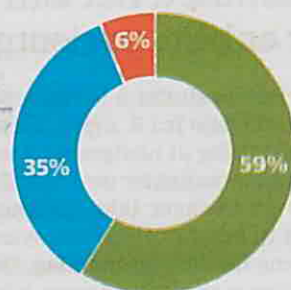
Det avgjørende kulturspørsmålet for kulturlivet i Nord-Trøndelag blir derfor om en sammenslått Trøndelag fylkeskommune vil påta seg samme pådriverrolle for kulturlivet i kommunene nord for Gjevingåsen når det gjelder utviklingen av kulturtilbud og kulturinstitusjoner som N-T fylkeskommune har gjort. Om det skulle bli en slik sammenslåing, håper jeg selvsagt at dette blir tilfelle.

Men jeg har mine sterke tvil.

DAGENS SITAT

«**Hvis alle strammer til, faller situasjonen ut av kontroll. De eneste som har å vinne på det, er de som smugler mennesker. Vi trenger en felles europeisk løsning.**»

PIA PRYTZ PHIRI, leder for FNs flyktningorganisasjon UNHCR i Nord-Europa,

FOLKETS RØST ● T-A.NO

Er du bekymret for ekstremvær?

766 stemmer kl. 19.20.

● Ja. 35 %
● Nei. 59 %
● Bryr meg ikke. 6 %

